

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU MASZYNOWEGO

z dnia 2 listopada 1978 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji wózków jezdniowych z napędem silnikowym.

Na podstawie art. 208 § 3 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji wózków jezdniowych z napędem silnikowym, zwanych dalej „wózkami”, używanych w transporcie wewnątrz zakładów pracy, z wyjątkiem, o którym mowa w § 27.

§ 2. Konstrukcja wózków oraz ich wyposażenie powinny być zgodne z wymaganiami przewidzianymi w odpowiednich normach. Dokonywanie przez użytkownika zmian konstrukcyjnych lub demontażu urządzeń zabezpieczających i sygnalizacyjnych oraz tabliczek informacyjnych określonych w normach jest zabronione.

§ 3. 1. Każdy wózek powinien być wyposażony w dokumentację techniczno-ruchową, zawierającą dane dotyczące warunków eksploatacji, terminów okresowych kontroli i remontów, oraz instrukcje obsługi i konserwacji wózka.

2. Dokumentacja techniczno-ruchowa powinna określać dopuszczalną liczbę wózków doczepnych pustych lub z ładunkiem, z uwzględnieniem możliwości bezpiecznego zahamowania całego składu.

§ 4. 1. Zakłady eksploatujące wózki powinny mieć zaplecze techniczno-warsztatowe oraz wydzielone pomieszczenia lub stanowiska postoju wózków, spełniające wymagania określone odrębnymi przepisami.

2. W zakładach eksploatujących wózki akumulatorowe, niezależnie od wymagań, o których mowa w ust. 1, powinny być wydzielone pomieszczenia lub stanowiska ładowania akumulatorów, a w zakładach pracy eksploatujących wózki z silnikami zasilanymi gazem z butli — pomieszczenia przeznaczone do wymiany butli z gazem.

3. Jeżeli ze względów techniczno-ekonomicznych jest nieuzasadnione organizowanie własnego zaplecza techniczno-warsztatowego, zakład pracy powinien zapewnić techniczną obsługę wózków w specjalistycznych warsztatach pozazakładowych.

§ 5. Pracę kierowcy wózka może wykonywać osoba pełnoletnia, która:

- 1) ukończyła kurs dla kierowców wózków i otrzymała świadectwo stwierdzające nabycie kwalifikacji w zakresie kierowcy jednego lub kilku typów wózków oraz
- 2) otrzymała od zakładu pracy imienne zezwolenie na kierowanie wózkami.

§ 6. 1. Kursy dla kierowców wózków mogą organizować zakłady pracy, zakłady doskonalenia zawodowego lub organizacje techniczne, zgodnie z programem zatwierdzonym lub opracowanym i zatwierdzonym przez jednostkę organizacyjną wyznaczoną przez Ministra Przemysłu Maszynowego.

2. Na kurs dla kierowców wózków może być przyjęta osoba, u której lekarz mający odpowiednie uprawnienia nie stwierdził przeciwwskazań psychofizycznych do wykonywania pracy kierowcy.

§ 7. Świadectwo ukończenia kursu wydaje jednostka organizująca kurs. Jeżeli jednostką tą jest zakład pracy, świadectwo wydaje zakładowa komisja kwalifikacyjna. Świadectwo ukończenia kursu ważne jest na terenie całego kraju.

§ 8. 1. Imienne zezwolenie na kierowanie wózkami wydaje zakład pracy po komisyjnym sprawdzeniu wiadomości nabytych przez kierowcę w czasie wstępnego szkolenia stanowiskowego.

2. Zezwolenie może być wydane kierowcy, który wykazał się znajomością terenu zakładu pracy i charakterystycznych cech ładunków, jakie będzie przewoził, znajomością przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz zakładowych instrukcji z zakresu eksploatacji wózków i ruchu na drogach zakładowych.

3. Zezwolenie jest ważne na terenie zakładu pracy, który je wystawił.

§ 9. 1. Zezwolenie na kierowanie wózkiem powinno być cofnięte w razie stwierdzenia, że kierowca nie przestrzega bezpiecznej eksploatacji wózka, a w szczególności gdy spowodował zagrożenie zdrowia lub życia ludzi.

2. Z wnioskiem o cofnięcie zezwolenia może wystąpić do kierownika zakładu pracy pracownik nadzoru technicznego, pracownik służby bezpieczeństwa i higieny pracy, inspektor pracy lub zakładowy społeczny inspektor pracy. O cofnięciu zezwolenia należy dokonać adnotacji w aktach personalnych kierowcy.

3. Zezwolenie na kierowanie wózkiem powinno być cofnięte na wniosek lekarza stwierdzającego utratę zdrowia w stopniu uniemożliwiającym wykonywanie pracy kierowcy.

4. Ponowne wydanie zezwolenia może nastąpić po sprawdzeniu wiadomości kierowcy z zakresu bezpiecznej eksploatacji wózków, nie wcześniej jednak niż po upływie 1 miesiąca od dnia cofnięcia zezwolenia, a w razie cofnięcia zezwolenia na wniosek lekarza — po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego zdolność do wykonywania pracy kierowcy.

§ 10. 1. Zakład pracy powinien zapewnić warunki umożliwiające bezpieczną eksploatację wózków.

2. Codziennie przed przystąpieniem do eksploatacji wózka powinny być sprawdzone elementy, układy i mechanizmy, mające decydujący wpływ na bezpieczeństwo eksploatacji, a w szczególności:

- 1) prawidłowość działania układów kierowniczego, hamulcowego i napędowego, mechanizmów podnoszenia oraz osprzętu,

- 2) sprawność oświetlenia i sygnalizacji, prawidłowość działania urządzeń pomiarowo-kontrolnych oraz elementów i urządzeń zabezpieczających kierowcę i osoby współuczestniczące w czynnościach transportowych.

3. Fakt sprawdzenia stanu technicznego wózka powinien być odnotowany w dokumentach eksploatacyjnych wózka.

4. Kierowca powinien być informowany o aktualnych warunkach pracy, a w szczególności o:

- 1) masie ładunków, ich właściwościach fizycznych i chemicznych oraz rodzaju opakowania,
- 2) zagrożeniach pożarowych, wybuchowych, chemicznych itp., występujących w pomieszczeniach, w których wózek ma być eksploatowany,
- 3) warunkach technicznych dróg i bezpiecznej trasie przejazdu wózka.

5. Eksploatacja wózka powinna być przerwana w razie stwierdzenia, że nie są zachowane warunki bezpiecznej eksploatacji. Prawo do natychmiastowego wstrzymania eksploatacji wózka przysługuje osobom upoważnionym przez kierownika zakładu pracy, w szczególności kierowcy wózka i pracownikom nadzoru technicznego.

§ 11. 1. Bezpieczne wykonywanie czynności transportowych przy użyciu wózka jest obowiązkiem zarówno kierowcy, jak i osób współuczestniczących w tych czynnościach.

2. Kierowca wózka powinien dbać o należyty stan techniczny wózka, przestrzegać postanowień instrukcji obsługi wózka i jego osprzętu oraz instrukcji z zakresu bezpieczeństwa pracy, obowiązujących w danym zakładzie pracy.

3. Osoby współuczestniczące w czynnościach transportowych przy użyciu wózka powinny przestrzegać zasad bezpiecznej pracy oraz stosować się do wskazówek kierowcy i osób nadzorujących prace transportowe.

4. Kierowca i osoby bezpośrednio uczestniczące w czynnościach transportowych powinni pracować w kaskach ochronnych.

§ 12. Przewożenie osób na wózkach lub przyczepach jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wózki lub przyczepy są do tego przystosowane przez producenta.

§ 13. 1. Podnoszenie osób za pomocą wózków podnośnikowych jest dopuszczalne na pomostach dostosowanych specjalnie do tego celu przez producenta wózka i zamocowanych zgodnie z dokumentacją producenta.

2. Wysokość podnoszenia oraz udźwieg wózka wyposażonego w pomost nie mogą przekraczać wielkości podanych przez producenta.

3. Przewożenie osób na pomoście, niezależnie od jego położenia, jest zabronione.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 3, nie dotyczy wózków specjalistycznych sterowanych z pomostu lub przystosowanych przez producenta do pracy na pomoście.

§ 14. Używanie wózków do ciągnięcia wózków doczepnych, jeżeli ich liczba lub ciężar ładunku przekraczają wielkości określone przez producenta, oraz do pchania innych pojazdów jest zabronione.

§ 15. 1. Drogi przejazdu, place i pomieszczenia, w których są wózki eksploatowane, powinny być oświetlone zgodnie z odpowiednimi normami i oznakowane zgodnie z przepisami ruchu na drogach publicznych.

2. Używanie wózków na drogach lub placach o nawierzchni nie odpowiadającej warunkom określonym w dokumentacji techniczno-ruchowej wózka lub o pochyleniu przekraczającym zdolność pokonywania wzniesień przez wózek jest zabronione.

§ 16. 1. Zakład pracy powinien określić dopuszczalne szybkości wózków na poszczególnych odcinkach dróg. Szybkość wózka powinna być uzależniona od nasilenia ruchu, rodzaju środków transportu, warunków lokalnych i rodzaju przewożonych ładunków.

2. Używanie wózków na drogach o szerokości jezdni nie dostosowanej do szerokości wózków i wymiarów przewożonych na nich ładunków jest zabronione.

§ 17. 1. Przy wjeździe do budynków i pomieszczeń powinny być umieszczone w widocznym miejscu tablice informujące o dopuszczalnym obciążeniu podłóg i stropów.

2. Używanie wózków w pomieszczeniach o nie sprawdzonej wytrzymałości stropów i podłóg lub o wytrzymałości mniejszej niż wymagana dla obciążonego wózka jest zabronione.

§ 18. Bramy i drzwi wjazdowe do budynków i pomieszczeń powinny być tak zbudowane, żeby zapewniały swobodny przejazd wózków, oraz powinny być wyposażone w urządzenia skutecznie zabezpieczające przed niezamierzonym samoczynnym zamykaniem się drzwi lub opadaniem zasłon.

§ 19. Zatoki do wymijania się wózków na drogach jednopasmowych powinny znajdować się w takiej odległości od siebie i w takim miejscu, aby były w zasięgu wzroku kierowcy; powinny być wyznaczone krawężnikiem, barwnym pasem lub oznakowane w inny widoczny sposób.

§ 20. Pomosty znajdujące się na drodze przejazdu wózków powinny mieć oznaczenia dopuszczalnej nośności, a w koniecznych wypadkach oznaczenie dopuszczalnego obciążenia roboczego. Pomosty ruchome, tzw. mostki ładunkowe, powinny być zamocowane w sposób pewny i zabezpieczone przed przesunięciem.

§ 21. Przed wjazdem do wagonów kolejowych lub pojazdów samochodowych kierowca wózka powinien sprawdzić, czy ciężar wózka wraz z ładunkiem nie przekracza ich dopuszczalnej nośności, czy są zabezpieczone przed samoczynną zmianą położenia oraz czy stan podłogi umożliwia bezpieczny wjazd do wagonu lub pojazdu.

§ 22. 1. Używanie wózków spalinowych z silnikiem wysokoprężnym lub napędzanym gazem w pomieszczeniach produkcyjnych jest dopuszczalne, pod warunkiem że substancje szkodliwe wydalone z silnika nie spowodują

przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu.

2. Używanie w pomieszczeniach produkcyjnych wózków spalinowych napędzanych benzyną etylizowaną lub innym paliwem o podobnie trujących składnikach jest zabronione.

3. W czasie przerwy w pracy silniki wózków spalinowych, o których mowa w ust. 1, znajdujących się w pomieszczeniach produkcyjnych powinny być wyłączone. Uruchamianie silników w tych pomieszczeniach jest zabronione, jeżeli może to spowodować zanieczyszczenie powietrza szkodliwymi substancjami wydalnymi z silników.

§ 23. 1. W pomieszczeniach, w których mogą znajdować się palne gazy, pary lub pyły, mogą być używane jedynie wózki specjalnie dostosowane przez producenta do pracy w warunkach zagrożenia pożarem lub wybuchem.

2. Wózki dostosowane do pracy w pomieszczeniach, o których mowa w ust. 1, powinny być oznaczone odpowiednimi, wyraźnie widocznymi symbolami, a po remoncie powinny być poddawane badaniu w celu stwierdzenia, czy zostały zachowane wymagania specjalnego dostosowania.

§ 24. Każdorazowo przed rozpoczęciem prac związanych z transportem materiałów niebezpiecznych lub prac w pomieszczeniach zagrożonych pożarem albo wybuchem powinien być dokładnie sprawdzony stan techniczny wózka i współpracujących elementów wyposażenia dodatkowego oraz urządzeń niezbędnych do bezpiecznego wykonania pracy i zapewnienia bezpieczeństwa otoczeniu.

§ 25. Przed rozpoczęciem prac związanych z transportem materiałów niebezpiecznych osoba wyznaczona do organizacji tych prac powinna w szczególności:

- 1) udzielić kierowcy i osobom współpracującym szczegółowego instruktażu o sposobie użycia sprzętu pomocniczego i gaśniczego oraz właściwych metodach pracy i postępowania w razie wypadku,
- 2) przydzielić, stosownie do rodzaju przewożonych materiałów i warunków pracy, sprawdzone uprzednio środki i sprzęt ochronny oraz w miarę potrzeby odpowiednie środki gaśnicze.

§ 26. Kierownicy zakładów pracy w terminie trzech miesięcy od ogłoszenia rozporządzenia opracują i wydadzą instrukcje dotyczące organizacji transportu wózkami z napędem silnikowym, uwzględniające specyficzne warunki prac transportowych w zakładzie.

§ 27. Warunki bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji wózków w zakładach podległych Ministrom Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych określają przepisy niniejszego rozporządzenia, chyba że ze względu na specyfikę pracy w tych zakładach wymagają one odmiennego uregulowania w odrębnych przepisach.

§ 28. Świadectwa ukończenia kursu uzyskane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowują swoją dotychczasową ważność.

§ 29. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1979 r.

Minister Przemysłu Maszynowego: A. Kopeć